

פרמיירה ברשת הקשר בטנקים

השיר שנולד בזמן אזעקה בסיני, מתוך מחשבה על ילדה אחת קטנה, בת שש

(צילום: מיכה בריעם)

גאון עם צוות הווי בפאיד

את השיר. במסעות שלנו, בכל פעם שהוא תפס אותי הוא היה מבקש שאשיך לנוכחים את 'המלחמה האחד רונה'. אחרי שנרצת, בחרתי לשיר את השיר הזה בעצרת הזיכרון בהיכל התרבות".

הטקסט הגיע גם ליהורם גאון, שאף הוא התרוצץ במרחבי סיני. גאון עבר ממוצב למוצב יחד עם המלחין דובי ולצר, שליווה אותו באקורדיון מלא חול ב־10 עד 15 הרפעות ביום. "ואו הגיע הרגע הגדול, והצינו את התעלה עם הלוחמים", מספר גאון. "הגענו לחטיבת הצנחנים שעל ליה פיקד האלוף דני מט, ושם נתקלנו במילים של 'המלחמה האחרונה'. דובי התרשם והחליט לכתוב מנגינה על דף תווים מרופט שהיה לו בכיס".

ולצר לימד את גאון את השיר בעוד הצנחנים – כולל החיילים במוצבים מעברה השני של התעלה – משתתפים בומרה. גאון: "באחת ההופעות שלי, אחרי הרבה שנים, הגיע אלי אדם די מבוגר והראה לי נייר תווים ישן. מתכירך שהוא הוא היה אחד הצנחנים שנכחו בחזרה ההיא, ומנייר התווים הצהוב הזה אני למדתי את השיר. ביקשתי ממנו שייתן לי אותו, אבל הוא אמר לי: 'אתה יכול לבקש ממני את הבית שלי, אבל לא את הדף הזה'".

הראשונים לשמוע את השיר "בשידור" היו השירי נאים. "המח"ט שם אותי על הקשר וחייבר אותי אל כל הטנקים הפרוסים בשטח, ושרתי להם את 'המלחמה האחרונה'. זאת הייתה הפרמיירה".

גאון ממשיך לשיר את השיר בעצרות צה"ליות, בטקסים ובחורל. "היה לי כבוד גדול לנסוע עם יצחק רבין וללכל המקומות שהוא נסע לעשות שלום – וושינגטון, ירוך ואוסלו – ולשיר שם. רבין מאוד אהב

"המלחמה האחרונה" – אחת הכמיונות הנצחיות והגידולות לשלום בזמר העברי – נכתבה על ידי המשורר חיים חפר תוך כדי אזעקה בסיני.

חפר, שהתגייס למלחמה כעיתונאי, החליט כבר ביום הראשון למלחמה להצטרף ללוחמים כדי לעודד ולקבל השראה. הוא טס לבירג'גפגפה בסיני, וביום השביעי למלחמה (או משהו כזה, אני לא זוכר בדיוק) תפסה אותו אזעקה. "הצנתי החוצה וראיתי שהמרחק בין הצריף שבו ישבתי למקלט היה כה גדול, שחשבתי שאין לי סיכוי להגיע אליו, ושעריף שאשאר לשבת ואכתוב", הוא מספר.

חפר כתב מתוך התחושות הקשות של אותם ימים: "חשבתי שכמו בתפילה, צריכים להגיד שזו תהיה המלחמה האחרונה. בתוך התופת ואלפי ההרוגים, הייתי צריך לתת תקווה. חשבתי על הבת שלי מימי, שהיתה או בת שש, כשכתבתי: בשם כל הטנקיסטים ופניהם המאובקות / אשר עברו את כל האש והשחיקות, / בשם הימאים אשר פשטו על הנמלים / ועיניהם כברות ממלח וגלים / בשם הטייסים אשר פרצו אל קרב זועם / ונצברו באש טילים ואש נ"מ / בשם הצנחנים שבין עופרת ועשן / ראו אותך, כמו מלאך, מעל ראשם / אני מבטיח לך, ילדה שלי קטנה / שזאת תהיה המלחמה האחרונה".

אחרי צפירת הארבעה מיהר חפר להעביר את הטקסט ל"דיעות אחרונות", והוא פורסם למחרת כמקאמה תחת הכותרת "בשם".